

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄.

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.— Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσια.— Γραφεῖον Διευθ. Ὁδ. Παρθενιαγωγείου 14.

14 Μαΐου 1889.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΟΣ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ

Κ Ρ Ι Σ Ι Σ

ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΔΙΚΩΝ

ἀναγνωσθεῖσα τῇ δεκάτῃ ἕκτῃ Ἀπριλίου ἐν τῷ Ζαπυεῖῳ Ὀλυμπιακῷ μεγάρῳ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ Ν. Γ. Πολίτου.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

18) ΝΕΑ ΛΕΜΑΤΑ. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει 23 ἄσματα, ἅλλα μὲν εἰς καθαρῆς οὐσίας, ἅλλα δ' εἰς δημώδη γλῶσσαν, ἐν οἷς καὶ ἐν μεταπεφρασμένον ἐκ τῶν τοῦ Heine, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ποιητὴς σημειοῖ· ἀλλὰ καὶ μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεταφράσεως ταύτης, διαφαίνεται σαφῶς ὅτι οὐ σμικρὰν ἔσχε ῥοπήν πρὸς τὴν μόρφωσιν τοῦ ποιητικοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἡμετέρου ποιητοῦ ἢ ποιήσεως τοῦ Heine, μείζονα δ' ἢ τῶν Ἰταλῶν Carducci καὶ Stecchetti. Ταῦτα ὅμως λέγοντες οὐδαμῶς ἐννοοῦμεν ὅτι τὰ Νέα ἄσματα εἶναι μιμήσεις ὡχρὰν τῶν ἄσματων τῶν μεγάλων ἐκείνων ποιητῶν· τοῦναντίον καὶ φύσιν ποιητικὴν δεξιὰν φαίνεται ἔχων ὁ ποιητὴς τῶν Νέων ἄσματων καὶ βάθος αἰσθήματος πολὺ. Ἐξαιρουμένου τοῦ τρίτου ἄσματος, Πρὸς ὄραφήν, ἄσματος ἰκανῶς ἐκτενοῦς, ὅπερ ἐφάνη ἡμῖν μακρὰ ψυχρολογία καὶ κενολογία, τὰ λοιπὰ μαρτυροῦσιν ἐμπνευσιν ἀληθῆ, καίπερ ξενίζουσαν. Εὐκταῖον θὰ ἦτο ἂν παντελῶς ἀπέριπτε τὴν ἰταλικὴν ὁμοιοκαληζίαν τῶν ὀξύτων, καὶ ἂν μετὰ μείζονος ἐπιμελείας ἐπεξεργάζετο τὰς ἀνομοιοκαταλήκτους ἀρχαϊκὰς στροφάς, ὧν οἱ στίχοι καὶ ἄπταιστοι καὶ ἀρμονικοὶ ἀναγκαῖον νὰ εἶναι. Οὕτω θὰ ἀπέφευγε στίχους χαλαροὺς, διὰ τὰς ἀτόνους ἢ παρατόνους διποδίας, ὅποιοι π. χ. ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ΙΒ' ἄσματι, ἐν ᾧ γραφικώτατα περιγράφονται οἱ Παρίσιοι μετὰ τὸ μεσονύκτιον.

Τὰ φῶτα εἰς τὰ καφενεῖα σθένονται, αἱ σπᾶναι νωθῶς περῶσιν ἄμασαι, μένουσιν σχεδὸν αἱ λεωφόροι ἔρημοι, κοῖται χειμάρων ἄνδρος.

Ἐπὶ τὰ πεζοδρόμια ἀκίνητοι, μακρὰν ἀλλήλων οἱ εἰρηνοφύλακες·

ἔδῳ κ' ἔκεῖ ἀκόμη περιφέρεται ὡχρὰ μαινάς τις ἄστεγος.

Ἐπὶ τὸν ποταμὸν γαλήνη λάμπουσα, σιγῶσιν αἱ οἰκίαι καὶ τὰ μέγαρα, σημαῖν ἢ τρίτη μετὰ τὰ μεσάνυχτα, καθεύδουσι οἱ Παρίσιοι.

Τῶν στιγουργικῶν τούτων ἀτελειῶν εἶναι ἀπηλλαγμένον, ἀσχημιζόμενον ὅμως καὶ τούτο ὑπὸ τινῶν χασμῶδων, τὸ ἐπόμενον ΙΘ' ἄσμα, ὑπενθυμίζον ἡμῖν τὰς Ἀρχαίας ὄδας τοῦ Carducci:

Περῶσιν ἄπ' ἐμπρός μου κνανόφθαλμοι Ἀπθίδες ξανθοπλόκαμοι παρθένοι· λευκὴν στολὴν ποδῆρη περιβάλλονται τὰ μέλη των τὰ εὐκαμπτα.

Ἐλαίας κλώνας ἀνὰ χεῖρας φέρουσι καὶ ἀνὰ δύο βαίνουσιν ἐπάνω, θαμβοὶ ὁ ἥλιος καὶ λάμπουσι πολύτιμα νοσήματα.

Φυσᾷ ἢ αὔρα ἦπιος καὶ φρίσσοις τὰ ἄλση· ψιθυρίζουσι οἱ ῥοδῶνες. Μὴ ἢ πομπὴ πορεύεται ὡς ἄλλατε εἰς ἄλλα Παναθηναία;

19) ΧΡΥΣΗ ΚΑΙ ΦΛΩΡΟΣ. Δραματικώτατον διήγημα, πολὺν ἔχον τὸν λυρισμὸν, πεποημένον δ' εἰς γλῶσσαν δημοτικὴν ἰκανῶς ὁμαλὴν καὶ καθαρὰν. Ἀλλὰ τὰς ποιητικὰς ἀρετὰς τοῦ ἔργου τούτου μεγάλως παραβιάζει ἡ ἐκλογή τῆς ὑποθέσεως, περιστρεφόμενης περὶ ἔρωτα συγγενικόν. Οἱ συγγενικοὶ ἔρωτες δὲν εἶναι ἄγνωστοι καὶ εἰς τὴν δημώδη ποιήσιν, διότι τὸ μὲν τραγοῦδι τοῦ Γιάννου καὶ τῆς Μάρως ἀναφέρεται ἐπίσης εἰς ἔρωτα ἐξαδέλφων, τὸ δὲ τῆς Ἀπίστου γυναικὸς εἰς ἔρωτα ἐξαδέλφων· ἀλλὰ τὰ ἀθέμιτα ταῦτα πάθη ἀποκαλύπτει ἡ δημώδης ποιήσιν ὅπως τὰ στιγματιστῆ καὶ ἐμπνεύσει τὴν πρὸς αὐτὰ ἀποστροφὴν, διὰ σκληρὰς τιμωρίας τῶν ἀμαρτησάντων ἀποκαθιστώσα τοὺς παραβιασθέντας ἠθικοὺς νόμους. Ἐν δὲ τῇ Χρυσῇ καὶ τῇ Φλώρῳ παρίσταται μὲν οἰκτρὸν τὸ τέλος τῶν ἀθεμίτως ἐρώντων, ἀλλὰ τοῦτο προέρχεται ἕνεκα τῆς συγχρούσεως τοῦ πάθους αὐτῶν πρὸς τοὺς διέποντας τὴν κοινωνίαν νόμους, καταφανῆς δ' ἐν τέλει μάλιστα εἶναι ἡ πρόθεσις τοῦ ποιητοῦ ὅπως ἐξαγνίσῃ τοὺς ἐφαστάς, ἐν ᾧ τοιοῦτον ἐξαγνισμὸν καὶ ἡ τέχνη καὶ ἡ ἠθικὴ ἀποκρούουσι. Παρατηροῦνται δὲ πλὴν τούτου ἐν τῷ προκειμένῳ ποιήματι καὶ τινες ἀτεχνίαι, αἵτινες τοσοῦτον μάλλον ἐκπλήττουσιν ἡμᾶς, καθ' ὅσον

ὁ γράψας οὐ μόνον στιχουργὸς ἔμπειρος, ἀλλὰ καὶ ποιητὴς δοκιμώτατος φαίνεται. Οὕτω π. χ. λίαν ἀδεξίως συνάπτεται τὸ αἶσθημα τῆς φιλοπατρίας μετὰ τοῦ αἰσθήματος τοῦ ἔρωτος· καταστρέφεται δὲ τὸ δραματικὸν ἐνδιαφέρον τῆς αὐτοκτονίας τοῦ ἥρωος διὰ τῆς παρεμβολῆς ἀπροσδιονύσων ἀσμάτων: αὐτοκτονεῖ ὁ Φλῶρος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πληγὴ δὲν εἶναι θανάσιμος ψάλλει ἄσμα ἐκ δεκαεξέ στίχων· καὶ μετὰ μικρὰν παρένθεσιν τοῦ ποιητοῦ ψάλλει ἕτερον ὀκτάστιχον ἄσματιον·

Ὡς τὰργό του ψυχομαχίμα, ἔς τὴν τόση του ἀγωνία
ἀλλὰ καὶ «φθασιμένους εἰς τὰ λούσθια» ψάλλει
ἄλλο πάλιν ὀκτάστιχον ἄσματιον. — Λυποῦσι
δὲ ταῦτα ὡς ἐπισκιάζοντα τὰς πολλὰς ποιητικὰς
καλλονὰς τοῦ ἔργου, οὐ δεῖγμα ἔστωσαν αἱ
ἐπόμεναι ἐπιτυχεῖς στροφαί, ἀνακαλοῦσαι εἰς
τὴν μνήμην τοὺς περὶ Φραγκίσκας τῆς ἐξ Ἄρι-
μίνου στίχους τοῦ Δάντε:

Καὶ τὸ μεσάνυκτο, ψηλὰ ν' αὐξαίνῃ
μιὰ πύρα ἐβλέπανε μέσ' ἔς τὸ βουνό,
κι' ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς λευκὴ νὰ βγαίνῃ
ὀλόρθο φάντασμα ζευγαρωτό.

Ἵς τὴν γῆ τὰ πόδια τους δὲν ἐπατοῦσαν
μὴτ' ἐχωρίζοντο τὰ δύο κορμιά·
ψηλὰ τὸν δρόμο τους ἀκολουθοῦσαν
δεμένα πάντοτε ἔς τὴν ἀγκαλιά.

Καὶ ξαναγύριζαν προτοῦ προβάλλῃ
τὴν πρώτη ἀκτινά τῆς ἡ χαραυγῆ
κι' ἐνῶ ἔς τὸν λάκκο τους ἐκλειοῦντο πάλι,
φρικτὰ ἔς τὰ βᾶθη τῆς βογκοῦσε ἡ γῆ.

20) ΟΛΙΓΑ. Δι' ἰδιαιτέρας ἀνωνύμου ἐπιστολῆς ὁ ποιητὴς τῆς συλλογῆς ταύτης παρεκάλεσεν ἡμᾶς μηδεμίαν ν' ἀποφανθῶμεν περὶ αὐτῆς γνώμην ἂν μὴ κριθῆ ἀξία τοῦ στεφάνου. Καίτοι φρονοῦντες ὅτι ἂν κατὰ κανόνα ἐγίνοντο δεκταὶ τοιαῦται αἰτήσεις θὰ ἐκινδύνευε νὰ ματαιωθῆ ὁ ἀγὼν, περιοριζόμενος εἰς ἀπλὴν ἀνακλήρουξιν τοῦ νικητοῦ, ὅμως ἀποβλέποντες εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς συλλογῆς ταύτης, ἐκρίναμεν ὅτι ὁ ποιητὴς ἀγωνιστὴς σθεναρὸς καίπερ οὐχὶ ὁ πάντων ἄριστος, εἶχε τὸ δικαίωμα ν' ἀξιῶση ὅπως παρασιωπηθῆ ἡ περὶ αὐτοῦ ἀγαθὴ γνώμη τῶν κριτῶν, ἀφ' οὗ τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς χάρις κατ' ἐπιείκειαν παρεχομένη αὐτῷ, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἀποποίησις αὐτοῦ τοῦ νὰ δεχθῆ ὀφειλομένην ἠθικὴν ἀμοιβήν.

21) Ο ΠΕΙΡΑΤΗΣ. Ποίημα ἐπικολυρικόν, γεγραμμένον εἰς τὸ ἐπτανησιακὸν ἰδίωμα, κατὰ πενταστίχους οὐχὶ πάντοτε ἀπταιστούς ὁμοιοκαταλήκτους στροφάς. Ὁ Κεφαλλῆν ποιητὴς σκοπεῖ διὰ τοῦ ἔργου του, ὡς καὶ ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ λέγει, νὰ περιγράψῃ ἐν μέρει τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα τοῦ τόπου του κατὰ τὰ προεόρτια τῆς ἑλληρικῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ νὰ παρᾶσχῃ ἐννοίαν τινα τοῦ χαρακτῆρος τῶν τότε Ἑλλήνων πειρατῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ πλάττει μῦθον ἀρπαγῆς νεονύμφου κόρης ὑπὸ ἔρωτολή-

πτου πειρατοῦ, ναυάγιον τοῦ πειρατικῆς πλοίου, διάσωσιν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ ποικίλας περιπετείας σχέσιν ἐχούσας πρὸς τὸν ἀγῶνα. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι γεγραμμένον ὑπὸ ποιητοῦ μετὰ δεξιότητος στιχουργοῦντος ἐν γλώσσῃ ἣν ἐννοεῖ καὶ αἰσθάνεται. Αἱ ἐκφράσεις αὐτοῦ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ζωνταναί, ἰδίως ὅταν ἐμπνέηται ἐκ τοῦ ἀληθοῦς. Ἡ ἐπομένη περιγραφή τοῦ γαμηλίου χοροῦ εἶναι ἐν τῶν ὠραιότατων μερῶν τοῦ ποιήματος:

Ἄ"Ελα, Μαρία, μὴ κάθεται!
πιάσε τὴν, κ' ἔθγα, Λάμψη·
καὶ ἔς τὸ χορὸ τοῦ γάμου σας
ὀδήγησέ τη νὰ μ'πη,
μὲ πάτημ' ἀπαλό.

Τὸ 'πε, δὲν τὸ 'πε ἡ μάννα τῆς,
κι' ὁ Λάμπης τὴν ἀρπάζει.
'Ροῖζει ἡ κόρη ἔς τὸ ἔξαφνο,
καὶ τὸ φουστάνι σιάζει
μὲ σχῆμα ἐντροπαλό.

Πρώτη τὴν θέλουν ὅλοι τους
κι' ἀπ' ὅλους πρώτη μπαίνει·
καὶ μὲ δύο μάτια ὀλόγλυκα,
τῆ γῆ κυτῶντας, σέρνει
μὲ χάρι τὸ χορὸ.

Ἐπιτυχῆς ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ τῆς γαμηλίου πομπῆς περιγραφή:

Μὲ ταῖς κιθάραις καὶ βιολιά
μὲ χίλια δύο τραγοῦδια
ἐφέρνανε τοὺς νιόνυμφους
σκορπίζοντας λουλοῦδια
ἔς τὴ γῆ, γιὰ νὰ διαδοῦν.

ὅλος ὁ κόσμος ἔχαιρε·
ἐτρέχαν τὰ παιδάκια·
ἡ κορασιαῖς ἐβγίνανε
ἀπ' τὰ παρθυράκια,
τὴν νύφη νὰ ἰδοῦν.

Ποιὰ τὰ μαλλιά τῆς ζήλευε,
ποῦ 'ταν ξανθὰ, χρυσάφι·
καὶ ποιὰ τὸ νυφικάτικο
φόρεμα περιγράφει
μὲ χάρι νεανική.

Μὰ κείνη σὰν τὴν πέρδικα
καμαρωτὰ περνάει·
τὸ ξεύρει πῶς εἶν' ὠμορφη,
καὶ γελαστὰ πετάει
ματιαῖς ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Ἄλλὰ παστῶν ὑπέροχοι εἶναι αἱ στροφαί, δι' ὧν πλαστικώτατα ζωγραφεῖται ὁ πλοῦς τῆς λέμβου:

Ἐξ κοπιὰ ἀκατάπαυστα
εἰς τὰ νερά κτυποῦνε·
βεργολογοῦν καὶ τρίβουνε,
ποῦ λές, θὰ συντριφτοῦνε
ἔς τὴν κάθε τραθηξιά.

Καὶ τὸ καίκι ἀμέριμο
πηδοβολάει ἔς τὸ κύμα·
ποῦ ἔς τὸ βυθὸ τῆς θάλασσης
θὰ βρῆθ, νομίζεις, μνήμα,
μὲ πρώτη νιναξιά.

Καὶ τρέχει, μέσ' ἔς τὰ κύματα
π' ἀφρίζουν ἔς τὴ φυγὴ τους·
κι' ὅτι ἔς τὸ πλοῖο εἰμίωσαν
οἱ ναῦταις τὸ σκοινὶ τους
ρίπτουν ἀπὸ πλατεῖα.

Δυστυχῶς ὁ ποιητὴς δὲν εἶναι πάντοτε ἴσος πρὸς ἑαυτὸν· τὸν ἔργον αὐτοῦ, ἀστράπτων ἐν ἀρχῇ, πίπτει καθ' ὅσον προχωρεῖ· αἱ χορδαὶ τῆς λύρας του χαλαροῦνται βαθμηδὸν ἀναδίδουσιν ἀσθενεῖς καὶ συγκεχυμένους τοὺς ἤχους, αὐτὴ δὲ ἡ ὑπερρωμαντικὴ τροπὴ τῆς ἐν ἀρχῇ εἰδυλ-
λιακῆς ὑποθέσεως καταστρέφει τὸ πρῶτον θέλ-
γητρον, ἀπογοητεύει καὶ δυσαρεστῆ τὸν ἀκροα-
τὴν. Ἄς μὴ ἀποσιωπήσωμεν δὲ ὅτι τὸ χειρό-
γραφον ἀσχημίζουσι καὶ πολυπληθεῖς ἀνορθο-
γραφίαι μαρτυροῦσαι ἀστοργίαν τοῦ ποιήσαντος πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον οὕτως ἄνευ ἐλέγχου ἀποστει-
λαντος αὐτὸ εἰς τὸν ἀγῶνα.

22) ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΞΕΝΙΤΕΥΜΕΝΟΥ. Ἡ συλλογὴ αὕτη περιέχει ποιήματα γεγραμμένα εἰς δημῶδη γλῶσσαν, ὧν τὰ πλεῖστα ἔχουσι σχέσιν καὶ πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν. Μετὰ πολλοῦ αἰσθημάτος ὁ ποιητὴς ἐκφράζει ἐν αὐτοῖς τὸν ἐν τῇ ξένη πό-
νον του, τὴν πρὸς τὴν γενέθλιον ἀγάπην, ἐντει-
νομένην διὰ τὸ χωρισμῶ. Εἶναι δ' ἑλληνικώ-
τατον τὸ αἰσθημα τοῦτο τῆς νοσταλγίας ἐκ
φόβου τῆς ξενιτειᾶς καὶ πολλὰκις ἡ ἔθνικὴ
μῦσα ἐνεπνεύσθη ἐξ αὐτοῦ ἄσματα θαυμάσια,
ἀποτελοῦντα ἴσως μετὰ τὰ μοιρολόγια τὸ ἀρι-
στον μέρος τῆς δημῶδους ἑλληνικῆς ἀνθολογίας.
Τὴν σήμερον αἱ εὐκολαί τῆς συγκοινωνίας καὶ
τὰς ἀποστάσεις συνέτεμον καὶ τοὺς κινδύνους
τῆς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβάσεως μεγάλως
ἠλάττωσαν. Ἄν δ' ἐζυγίζοντο πάλιν τὰ δεινὰ
ὄλα, ὡς ἐν τῷ γνωστῷ διστίχῳ, βεβαίως δὲν
θὰ ἐφαίνοντο καὶ νῦν βαρύτερα τὰ ξένα. Οὐδὲν
ἦττον ἢ πρὸς τὴν γενέθλιον στοργὴν εἶναι αἰ-
σθημα αἰώνιον, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θὰ ἐξελείψῃ
ὁ ὁσημέραι κυριαρχῶν πολιτισμός, αἰσθημα εὐ-
γενεῖς ἐμπνέον τοὺς ποιητάς, ὡς ἐνέπνευσε τὸν
ποιητὴν τῆς ἀνὰ χεῖρας συλλογῆς.

Ὁ γράψας τὰ Τραγοῦδια ξενιτευμένου στι-
χουργεῖ μετὰ μεγίστης εὐκολίας, ἐπιτηδευόμε-
νος μάλιστα ἐνίοτε καὶ στιχουργικὰς ἀκροθασίας,
ὅπως ἐπίδειξῃ τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλυγισίαν
αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐκ τῶν γυμνασμάτων τούτων κα-
ταπονεῖται ἀσκόπως ὁ Πήγαπος αὐτοῦ, ὅστις
ἀσθμαίνει εἴτα καὶ χλωαίνει καὶ μόλις προβαί-
νει βαρὺς κλίνων τὸν τράχηλον ὡς φορτηγόν.

Τοῦ ποιητοῦ ἡ γλῶσσα καθόλου εἶναι ἀπλη-
λαγμένη ἐπιτηδεύσεως, ἐνιαχοῦ μάλιστα ῥέει
διαυγεστάτῃ ἀπὸ τῶν καθαρωτάτων πηγῶν τῆς
δημῶδους στιχουργίας, ὡς μαρτυροῦσι τὰ ἐξῆς
διστιχα εἰλημμένα ἐκ δεκάδος τοιούτων, ἅτινα
ὁ ποιητὴς ἀτόπως τιτλοφορεῖ *μανέδες*, καὶ ὄχι
λιανοτραγοῦδα ὡς ἑλληνικώτατα ὀνομάζει αὐτὰ
ὁ λαός.

Ἐπὶ τὸ περιθώριον μοναχὸς πῶς ζῆς, κατ' ἐμὲ κρῖνε,
ἴσάν τὸν καιρὸ τῆς μοναχικῆς ἄλλος καιρὸς δὲν εἶναι.

Πλαγιᾶζω νὰ σ' ὀνειρευθῶ, ξυπνῶ νὰ σὲ θυμοῦμαι,
καὶ ζῶ μὲ τὴν παρηγορίαν πῶς θέν' ἀνταμωθοῦμε.

Κάθε τραγοῦδι πού σου 'πῶ 'ς τὸν τάφο μὲ σιμῶνε,
γιατὶ τὸ φέρνουν οἱ καιροὶ καὶ τὸ γεννοῦν οἱ πόνοι.

Ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἐχόντων τὸν τύπον τῶν δη-
μῶδων ἄσματων ἐξέχουσιν ἡ *Μάννα* καὶ *γυῖος*
καὶ ὁ *Χορός*. Τὸ πρῶτον ὑπολείπεται μεγάλως
τῶν δημῶδων κατὰ τὴν εὐρυθμίαν τοῦ πολιτι-
κοῦ στίχου καὶ τὴν συμπύκνωσιν τῶν νοημάτων.
Ὁ δὲ *Χορός* εἶναι ἀφελὲς καὶ γοργότατον ἄσμα,
τέλειον τὸν τύπον, τιμαλφὲς κόσμημα τῆς ὅλης
συλλογῆς.

Χορός.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ,
πιάστε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά,
ἔξω βγάλτε τὸ μανθλι
κι' ὁ χορὸς ἄς πάη σφονδῆλι.

Χρόνια πέρασαν καὶ μῆνες πού δὲν εἶδαμε πατρίδα,
πλεῖο καταραμένον τόπο ἀπὸ τῆ Φραγκιά δὲν εἶδα.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ, κτλ.

Κι' ἂν χορεύουσε κ' οἱ φράγκοι, δυὸ δυὸ μῦλοι ἀγκυλισμένοι,
ἄς εἰθούν ἐδῶ νὰ δοῦνε 'ς τὸ χορὸ ὁ Ῥωμῆος πῶς μπαίνει.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ, κτλ.

Ὅποιος ἀπὸ μᾶς, ἀδέρρι, ἔχει ἀγάπη 'ς τὸ χωριὸ του,
ὄροκο πῶς θὰ 'πάμε ὄλοι νὰ τὴν 'δοῦμε 'ς τὸ πλευρὸ του.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ κτλ.

Μὲ γαρούφαλο 'ς τυὰτι μας τὴν ἡμέρα τῆς χαρᾶς του
θὰ χορέψουμε καὶ πάλι 'ς τὴν ὑγείαν τῆς πεθερᾶς του.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ κτλ.

Κι' ὅποιος θέλει ἀπὸ τοὺς ἄλλου 'ς τὸ χωριὸ του ν' ἀποθάνῃ,
κάλλη φράγκικα σὰν βλέπῃ τὸ σταυρὸ του εὐθὺς νὰ κἀνῃ.

Πιάστε τὸ χορὸ, παιδιὰ κτλ.

Κάθε σπιτί τῶν χωριῶν μας τρέφει καὶ κορτσοῖ ἀφράτο,
κάθε ἀμπέλι τῶν νησιῶν μας βγάζει καὶ κρασί μουσχάτο.

Πᾶμ' ἐκεῖ, μωρὲ παιδιὰ,
πάμε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά,
τὰ γαρούφαλλα 'ς τυὰτιά μας,
βασιλιάδες 'ς τὰ νησιά μας.

Πλήρες δὲ χάριτος εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς·

Θαρρῶ πῶς εἶν' κι' ἀλήθεια.

Πῆγα 'σὲ δάσκαλο σοφὸ στιχουργικὴν νὰ μάθω,
νὰ γράψω τὸ τί μ' ἔκαμες, ἀγάπη μου, νὰ πάθω.
Βλέπει τοὺς στίχους μου καὶ λέει, τοῦ κόκου ἀναστενάξω,
γιατὶ ἀπ' τὰ φυλλοκάρδια μου 'παρέμφατα δὲν βγάξω.
Θαρρῶ πῶς εἶν' κι' ἀλήθεια,
νὰ γράφω 'ς τὴν ἀγάπη μου καὶ τέτοια κολοκῦθια!

Πηγαίνω καὶ ῥωτῶ γιαντῶ, τί ἔχω 'ς τὴν καρδιά μου,
γιατὶ τὴν νύχτα ξαγρυπνῶ, γιατί 'ς τὰ ὄνειρά μου
μιὰ λαύρα πού δὲν σβύνεται τὰ σωθικά μου καίγει ;
Βάζει ταυτὶ 'ς τὸ στήθος μου, γεῖα, καὶ γρῦ δὲν λέγει.
Θαρρῶ πῶς εἶν' κι' ἀλήθεια,
νὰ σ' ἀγαπῶ καὶ νὰ ζητῶ ἀπὸ γιαντροῦς βαθέσια.

Τρέχω καὶ πάγω 'ς τὸν παπᾶ παρηγοριά νὰ εὔρω,
νὰ 'πῶ πῶς ἄλλον ἄγγελον ἀπὸ τὰ σὲ δὲν ζεύρω.
Κ' ἐκεῖνος λέγει, τί θαρρεῖς ; πῶς εἶμαι τοῦ Διαβόλου,
πῶς ὁ Θεὸς δὲν συγχωρεῖ νὰ σ' ἀκαπῶ καθόλου.
Θαρρῶ πῶς εἶν' κι' ἀλήθεια,
ν' ἀφήσω τὴν ἀγάπη μου γιὰ τέτοια παραμύθια.

Πάγω 'ς τὴ μάννα σου νὰ πῶ πῶς καὶ καλὰ σὲ θέλω,
ὁ δόλιος δὲν τῆς ἐβγάλα ἀκόμα τὸ καπέλο,
καὶ λέει σὰν πόσο νὰ βαρῆ τὸ τρυπητὸ πουγγί μου !
«Μὰ 'γὼ τὴν θέλω, τὴν ποθῶ !» — Δὲν γίνεταί, παιδί μου !
Θαρρῶ πῶς εἶν' κι' ἀλήθεια,
νὰ μετρηθῇ γῆ ἀγάπη μου σὰν νὰ 'τανε ῤέβηθια !

Ἐσάν τὸ τρυγόνι πέταξα ποτὰ 'ς τὴν ἀγκυλιά σου,
καὶ στέλνω δάσκαλο, παπᾶ καὶ μάννα — μακρυὰ σου.
Ὁ γέρος ὁ πατέρας σου μᾶς δίνει τὴν εὐχὴ του,
καὶ θὰ 'χῃ δυὸ χαρούμενα τρυγόνια 'ς τὸ κλουβί του.
Γιατ' εἶδε τὴν ἀλήθεια,
πῶς ἔχεις τρυφερὴ καρδιά μέσα σὲ ἀφράτα στήθια.

Πολλήν δύναμιν ἔχει καὶ ἡ Δέησις, ὑπὸ νέον καὶ πρωτότυπον τύπον ἐπανάληψις μυριολέκτου θέματος. Τινὰ ὅμως τῶν ποιημάτων ἐπίπτουσι εἰς πεζολογίαν αὐτόχρημα, βεβιασμένην ἔχοντα τὴν ἔμπνευσιν, ἔνεκα δὲ τούτου καὶ τὴν ἐκτέλεσιν βεβιασμένην, διότι ἡ ἀτυχὴς ἔννοια γεννᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀτυχῆ ἔκφρασιν. Τοιαῦτα εἶνε τὸ ἄσμα Ἑλληνίδων πρὸς τὴν Βασιλοπούλαν, ἢ Καταγωγὴ τῆς γυναικός, Τὴν εἶδα. Ἐνιαχοῦ δὲ πάλιν ἡ ἰδέα στενοχωρεῖται καὶ στρεβλοῦται ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ στίχου, ὡς π. χ.

ἢ λάθος γὰ καλότυχο καὶ σένα νὰ μὴν πῆρε;

Ἡ ἀκρωτηριάζονται λέξεις καὶ εἰσβιάζονται παρατονίαι εἰς τὸν στίχον πρὸς ἀπαρτισμὸν αὐτοῦ ὡς:

Πῦ καὶ ποῦ θά ἔρῃς καὶ πουλὶ μονάχῳ ἴπῳ ἔς τὴ λεύκη. Παρέλκουσι δὲ καὶ τὰ ἐν τέλει τῆς συλλογῆς προσηρτημένα τρία ποιήματα εἰς καθαρεύουσαν γλῶσσαν. Ταῦτα οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὰ λοιπὰ, προσετέθησαν δ' ἀποσπασθέντα ἴσως ἐξ ἄλλης σειρᾶς ποιημάτων, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν 400 στίχων. Παράδοξον δ' ἐφάνη ἡμῖν πῶς ἡ καλαισθησία τοῦ ποιητοῦ ἠνέχθη τοιαύτην συμπλήρωσιν χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὴν καταφανῆ δυσαρμοσίαν. Διότι δὲν διαφέρει μόνον ἡ γλῶσσα, διαφέρουσι αἱ ἰδέαι, τὰ αἰσθήματα, πάντα. Τοῦτο δύναται νὰ καταδειχθῇ δι' ἀπλῆς παραβολῆς ἐνὸς ποιηματίου ὕπερ φέρει ἐπιγραφὴν *Ἀύγῃ* καὶ διακρίνεται διὰ τὸν ἐπιγραμματικὸν τύπον καὶ τὴν πλαστικότητα τῆς παραστάσεως,

Ἀύγῃ.

Ὁ χρόνος ἓνα χτύπημα ἔς τὸ σήμερόν τοι δίνει,
καὶ κάθε ἀστὴρ τ' οὐρανοῦ ἔς τὴν προσταγὴν σου σβύνει.
Μετὰ φλόγα ποῦ δὲν φαίνεται τὰ σύνεφα χρυσῶναι,
κ' ἡ μαύρη νύχτα ξεψυχᾷ κ' ἡ μέρα ξημερώνει.
καὶ τῶν μεταφυσικῶν στροφῶν τῆς Χώρας τῶν
ψυχῶν:

Ἐντὸς σκοτίας σιγηλῆς
θανάτου μὲ μαστίζουσι πόνοι!
Τὸ ὄμμα μου διπλῆ ἀχλύς,
δάκρυ, σταγῶν ἀνωφελῆς,
καὶ νύξ συγχρόνως ἀμαυρώνει.

Ὡ πρὸς τὴν χώραν τῶν ψυχῶν
τίς θέλει, τίς μὲ κατευθύνῃ;
Εἰς τῶν φρενῶν μου τὸν μυχόν
φλέγ' ἡ ὑστάτη τῶν εὐχῶν
τοιοῦτον πόθον τίςπραύνει;

Σχίσσον σύ, Δύναμις ψυχῆς,
τὰ βάθη τοῦ θανάτου σχίσσον,
μὲ τὰ πτερά τῆς προσευχῆς
ἀνελθε, ἄγγελος ταχύς,
πέραν τῶν σκιερῶν ἀβύσσων.

(Ἐπιστὰι συνέχεια).

~~~~~*◆~~~~~

Τὰ πάντα μάταια ἔπαρ' ἀνθρώποις, καὶ ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύπη. Ἀλλὰ προτιμότερον πάλιν αἱ ἐκ σάπινων φουσαλίδες νὰ εἶνε χρυσοὶ ἢ μαύραι.

ΧΑΡΑΛΔΟΣ

Ο ΗΓΕΜΩΝ ΤΩΝ ΒΑΡΙΑΓΩΝ

BYZANTINON ISTORHMA

~~~~~*~~~~~

(Συνέχεια, ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Καταπλεύσας εἰς Πειραιᾶ, κατ' ἀρχὰς μετεχειρίσθη τὴν πειθῶ, ἀλλ' οἱ κάτοικοι ἀπέριψαν πάντα συμβιβασμὸν, διὸ καὶ ἀποβιάσας τὴν μικρὰν αὐτοῦ δύναμιν, παρεσκευάσθη διὰ τὴν ἐπίθεσιν. Οἱ Πειραιεῖς, γνωρίζοντες τοῦ στόλου τὴν ἀποστολήν, ἐμερίμνησαν ἐγκλιρῶς περὶ ἐπισκευῆς τῶν ἀρχαίων προμαχῶνων, καὶ ἠρωϊκῶς ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας ἀντέστησαν, διὸ καὶ ὁ Χαράλδος διέταξε τέλος τὴν γενικὴν ἐφοδον. Ἡ ἐπίθεσις ἐγένετο ἐκ τεσσάρων συγχρόνως μερῶν, μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε ταχέως ἐστήθησαν αἱ πρῶται κλίμακες, καὶ ἀνεριχήθησαν ἐπὶ τῶν τειχῶν οἱ τολμηρότεροι. Ἦν δὲ ὁ πρῶτος ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων πατήσας ὁ Χαλφδάνος, ὅστις συμμετεῖχε τῆς ἐν λόγῳ στρατείας, καὶ τὴν χρυσοῦφαντον ἐκράτει τῶν Βαριάγων σημαίαν. Ἐξάλλος ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ, μόλις εὐρέθη ἐπὶ τοῦ τείχους, ἐστράφη πρὸς τὴν πεδιάδα, ὅπως διὰ τῆς φωνῆς καὶ τοῦ σχήματος ἐμψυχώσῃ τοὺς ἀκολούθους. Πλὴν φεῦ! ὀλέθριαι ὑπῆρξαν αἱ συνέπειαι τῆς τόλμης ταύτης· ὠμίλει ἔτι, ὅτε καιρίως αἴφνης ἐκ τῶν ὀπισθεν πληγεῖς, κατεκρημνίσθη ὁ τάλας ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου ἐπὶ τῶν κάτω βράχων.

Ἐν τούτοις ἕτεροί τινες, εἰς τὸ φρούριον εἰσδύσαντες, ἤνοιξαν τὰς πύλας, καὶ τότε ταχέως κατέληξεν ὁ ἀγὼν, καθ' ὅσον ὁ Χαράλδος ῥητῶς ἀπηγόρευσε πᾶσαν σφαγὴν καὶ δῆωσιν. Μαχόμενος πρὸς τὸ ἕτερον μέρος, ὁ ἡμέτερος ἦρος μόλις περὶ τὸ ἐσπέρας ἤκουσε τὸν θάνατον τοῦ Χαλφδάνου, καὶ πικρῶς ἐθρήνησεν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τοῦ ἀρχαίου ἐκείνου ἐταίρου. Τὴν τρίτην ἡμέραν, ἅμα ὀλίγον τὰ τῆς πόλεως διευθετήσας, ἐτέλεσε λαμπρὰν τὴν κηδείαν αὐτοῦ, καὶ ἀνήγειρεν αὐτῷ μνημεῖον παρὰ τὴν Μουνυχίαν, ὅπερ ἐπὶ πολὺ διεσώθη ὥστε οὐδὲως ἀπίθανον ὅτι οἱ σήμερον ἐκείθεν διαβαίνοντες παραφέρουσι ἐπὶ τῶν πελμάτων αὐτῶν τὴν κόπιν τοῦ ἀτυχοῦς νεανίου, ὅστις γεννηθεὶς ἐν τῷ ἀπωτάτῳ βορρᾷ, εὔρε τὸν θάνατον ἐν Ἑλληνικῷ ἀγῶνι.

Τούτων δὲ πάντων γενομένων, καὶ τῆς τάξεως ἐδραιωθείσης, ἀπῆλθεν ὁ Χαράλδος εἰς Ἀθήνας, καὶ μίαν ὄλην ἑβδομάδα παρέμεινεν ἐν τῇ κλεινῇ πόλει, θαυμάζων τὰ λείψανα τῆς ἀρχαίας δόξης, καὶ βεμβάζων ἡμέρας ὅλας ἐπὶ τῶν βάθρων τοῦ Παρθενῶνος. Μεθ' ὃ ἀναθείς τὸ τιμαλφέστερον αὐτοῦ κτῆμα, τὴν Ἀγγορβάδελ, εἰς τὸν ἐν τοῖς Προπυλαίοις ναὸν τῆς Θεοτόκου, ἐνθα διετη-